

Registratienummer:	RVO19.0097	Portefeuillehouder:	K. Visser
Van team:	Financiën	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	1. Programmabegroting 2020 (ID19.05800) 2. RI19.0050 Meicirculaire (RI19.0050) 3. Bijlage RI19.0050 technische uitwerking meicirculaire. (ID19.04313)
Behandelend ambtenaar:	Patricia van Leerdam		
Telefoonnummer:	(0223) 67 8182		
E-mail adres:	p.van.leerdam@denhelder.nl		
Onderwerp:	Programmabegroting 2020, investeringsplan 2020 en meerjarenraming 2021-2023		

Gevraagd besluit:

1. De programmabegroting 2020 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2021-2023;
2. Een krediet van € 5.049.000 beschikbaar te stellen voor de noodzakelijke (vervangings)investeringen in 2020;
3. Beëindigen systematiek toevoegen en onttrekken reserve Sociaal Domein.

Publiekssamenvatting

Het college wil graag investeren in een meer vitale, leefbare en zorgzame gemeente. Het bevorderen van werkgelegenheid, het versterken van het stadshart en het aantrekkelijker en duurzamer maken van de openbare ruimte zijn hierbij belangrijke doelstellingen. In de kadernota die op 8 juli 2019 door de raad is vastgesteld zijn de kaders hiervoor aangegeven.

Met ingang van 2020 wordt de begroting in overeenstemming met de kadernota teruggebracht van negen naar vier programma's, te weten:

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing,
Programma 2 Zorgzame gemeente,
Programma 3 Vitale gemeente en
Programma 4 Leefbare gemeente.

De begroting is een uitwerking van het lopende beleid, aangevuld met de ambities die in de kadernota zijn opgenomen.

Inleiding

Ieder jaar stelt de gemeenteraad de begroting voor het komende jaar vast. Deze begroting is een uitwerking van de Kadernota 2020. Om te komen tot deze kadernota is met de leden van de gemeenteraad, het college en externe partijen een traject doorlopen om te komen tot een breed gedragen kadernota welke op 8 juli 2019 is vastgesteld. De uitgangspunten en ambities van deze kadernota zijn vertaald in deze begroting. Daarnaast is het ongewijzigde beleid hierin opgenomen

Beoogd maatschappelijk resultaat

In de Kadernota 2020-2023 staan de doelstellingen in de vorm van ambities en investeringen. Deze hebben de basis gevormd voor deze begroting.

Kader

Voor de begroting gelden de volgende kaders:

- Verordening ex. Artikel 212 Gemeentewet (*de financiële verordening*);
- Besluit begroting en verantwoording (*Bbv, de wettelijke regels voor de begroting*);
- Gemeentewet, hoofdstuk XIII (*De inrichting en samenstelling van het gemeentebestuur*).

Argumenten

Het coalitieakkoord en in vervolg daarop de Kadernota 2020 hebben de kaders voor de aanpassing van de begroting opgeleverd. Bij het samenstellen van de kadernota is de gemeenteraad, anders dan andere jaren, nauw betrokken geweest. De bij dit traject vastgestelde kaders zijn opgenomen in voorliggende begroting.

Gevelrenovatiefonds (motie)

Door de raad is ook een motie overgenomen over het gevelrenovatiefonds. Dit fonds voor de Spoorstraat en Keizerstraat omvat voldoende middelen om aanvragen van pandeigenaren het komend jaar te honoreren. Het project Koningstraat-Spoorstraat zet eveneens in op verbetering van de panden incl. gevels. Voor een verbreding van het fonds worden voor 2020 geen extra middelen gereserveerd. De komende maanden wordt onderzocht welke middelen nodig zijn en hoe kan worden aangesloten op de verordening comfortabel wonen Den Helder 2019, die in september aan de raad is aangeboden. Mocht dit financiële consequenties hebben dan worden die meegenomen in de Kadernota 2021.

Maatschappelijke aspecten

Draagvlak

Vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting en rekening zijn uitgesloten voor het houden van een referendum op grond van artikel 2, lid e van Referendumverordening gemeente Den Helder 2012.

Duurzaamheid

De begroting 2020 houdt rekening met investeringen in Nieuw Perspectief voor duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Daarnaast is er structureel € 0,4 miljoen gereserveerd voor duurzaamheidsmaatregelen.

Financiële consequenties

Het volgende overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van het begrotingsaldo, waarin het nieuw beleid en de dekkingsvoorstellen daaronder gespecificeerd staan naar programma. De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de meicirculaire. In de begroting is rekening gehouden met de verwerking van de amendementen. Deze geven het volgende overzicht (per saldo geen effect op het saldo van de begroting):

Amendementen	2020	2021	2022	2023
terugdraaien bezuin. Soc.jur. Diensverlening		-20.000		
terugdraaien bezuin. Prev.schuldhelpverlening	-30.000	-30.000		
terugdraaien bezuin. Prof.zorgaanbod buurthuizen	-75.000	-75.000		
dekking deel SD onderdeel van de Algemene Reserve	105.000	125.000		
terugdraaien bezuin.verysl./daklozen zorg		-100.000	-100.000	-100.000
dekking deel SD onderdeel van de Algemene Reserve		100.000		
dekking ruimtevragers SD			100.000	100.000
geen taakst. Bibliotheek / Triade	-125.000	-175.000		
dekking Algemene Reserve	125.000	175.000		
promotie Ravelijncenter	-20.000			
dekking Algemene Reserve	20.000			
Totaal	0	0	0	0

De totale ontwikkeling van de begroting ten opzichte van de kadernota, autonome ontwikkelingen incl. uitkering gemeentefonds wordt weergegeven in onderstaand overzicht. Onder het overzicht staat een toelichting per post.

		2020	2021	2022	2023
	Saldo kadernota	-1.438.000	-901.000	259.000	318.000
	Indexaties				
1	Salarissen	-956.587	-976.048	-974.506	-913.038
2	Materiële kosten (gem. regelingen en inkoop)	-544.289	-472.557	-526.542	-526.542
3	Dekking indexatie via de Algemene Uitkering	1.100.087	829.675	772.716	2.204.623
	Algemene uitkering overige				
4	Correctie BTW-compensatiefonds	-1.018.000	-1.168.000	-1.322.000	-1.322.000
5	Aanpassing stelpost 1% krimp	342.000	346.000	350.000	353.000
6	Inzet Stabilisatiefonds Algemene Uitkering			1.200.000	
	Sociaal Domein				
7	Hogere integratie-uitkering SD	2.211.855	1.873.206	557.392	578.768
8	Extra middelen jeugdzorg			1.200.000	1.200.000
9	Actualisering budgetten WMO, Jeugd en Participatie	-1.295.843	-223.539	730.871	1.487.608
	Overige mutaties				
10	Kapitaallasten en afrondingen	-128.394	-106.462	-1.090.401	-1.431.800
11	Correctie grondexploitatie				-250.000
12	Terugdraaien onttrekking reserve SD	-1.859.155	-1.547.678	-1.547.678	-1.547.648
13	Ontwikkeling gemeentelijke heffingen	125.000	170.000	200.000	230.000
14	Hogere dividenden	310.000	310.000	310.000	310.000
	SALDO BEGROTING	-3.151.326	-1.863.403	118.852	690.942

De opgave van de uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de uitkomsten van de meicirculaire 2019. De bedragen die opgenomen zijn, zijn ten opzichte van de in de meerjarenbegroting 2019-2022. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten die de provincie hanteert in haar toezichhoudende functie.

Toelichting saldo begroting versus kadernota:

1. *De stijging van de personele kosten* is vooral de indexering van de salarissen op basis van cao-afspraken. We gaan er altijd vanuit dat die stijging gedekt kan worden uit de stijging van de Algemene uitkering van het Rijk.
2. *De stijging van de materiële kosten* gaat over de stijging van de inkoop door de inflatie. Ook bij deze kostenstijging gaan we er vanuit dat die gedekt kan worden uit de stijging van de Algemene uitkering.
3. De dekking van deze kosten (genoemd onder 1 en 2) door de Algemene uitkering blijkt niet toereikend voor de jaren 2020-2022; we zien een opvallende incidentele dip in de uitkering gemeentefonds in 2022 gevolgd door een aanzienlijke verbetering in 2023. Zie verder ook de toelichting bij (6).
4. *Correctie BTW Compensatiefonds*: in de Algemene uitkering wordt altijd een bedrag opgenomen voor verrekening met het BTW-Compensatiefonds. Tot een paar jaar geleden konden gemeenten onbepaald hun BTW verrekenen met het Rijk onder de gedachte: als gemeenten meer BTW betalen is dat een inkomstenpost voor het ministerie van Financiën en die kunnen ze ook terugkrijgen (in de Algemene uitkering). Het Rijk vond deze post toch wel hoog worden en daarom heeft het daar een plafond voor bepaald.
In de meicirculaire is de ruimte onder het plafond van het BTW-Compensatiefonds met de afrekening 2018 lager uitgevallen. Met de afrekening van 2018 is het plafond geslonken naar € 39 miljoen voor alle gemeenten in totaal. Dit is de ruimte die gemeenten maximaal mogen meenemen in hun berekeningen omtrent dit onderdeel van de Algemene uitkering.

Omdat de verwachting is dat deze ruimte steeds kleiner wordt en mogelijk zelfs omslaat naar een uitname, houden wij vanaf deze meerjarenbegroting in het geheel geen rekening meer met deze opbrengst. Dit is een voor de gemeente(n) vervelende ontwikkeling met een structureel karakter.

5. *Aanpassing stelpost krimp*: wij hielden altijd rekening met een daling van het aantal inwoners en daarmee met een negatieve afrekening op nacalculatiebasis van de Algemene uitkering. Omdat het aantal inwoners de komende jaren naar verwachting stijgt is deze post geschrapt.
6. *Inzet stabilisatiefonds Algemene uitkering*:
In de raadsinformatiebrief met de uitkomsten van de meicirculaire 2019 is het volgende overzicht opgenomen:

	2019	2020	2021	2022	2023
Effect meicirculaire 2019 t.o.v. begroting 2019	2.581	3.485	2.713	1.415	2.527
Afwijking t.o.v. de kadernota 2020-2023	2.184	2.634	1.879	356	1.812

Hieruit blijkt dat het effect van de meicirculaire zowel ten opzichte van de begroting 2019-2022 als de kadernota 2020-2023 een opvallende afwijking heeft voor 2022. Terwijl de Algemene uitkering juist voor stabiliteit in de inkomsten en dus voor de gemeentelijke activiteiten moet zorgen. Structureel is het beeld dus goed, maar incidenteel hebben we een dip in 2022. Die kan berekend worden op ruim € 1.200.000 wanneer de cijfers van de meicirculaire worden vergeleken met die wij in de begroting 2019-2022 hadden opgenomen. En op bijna € 1.500.000 wanneer de meicirculaire wordt vergeleken met de uitgangspunten in de kadernota.

De oorzaak van deze dip is niet geheel duidelijk. Uit de meicirculaire blijkt dat de basisbedragen die het Rijk beschikbaar heeft voor de gemeenten, verbeteren in 2023 (en 2024) meer dan trendmatig. Om deze incidentele dip weg te halen en daarmee onze activiteiten structureel te kunnen blijven bekostigen, stelt het college voor om een stabilisatiefonds Uitkering gemeentefonds in te stellen. Dit wordt in het raadsvoorstel bij de tweede tussenrapportage 2019 verwerkt. Dit fonds kan gevoed worden met incidentele meevallers uit de Algemene uitkering (zoals die zich nu voordoen in 2019). Daarmee wordt de omvang van Algemene uitkering geëgaliseerd en stabiel gemaakt.

Een objectieve norm voor deze stabilisatie kan zijn de incidentele effecten van de ontwikkeling gemeentefonds ten opzichte van de door de raad eerder vastgestelde begroting. Hiervoor is deze berekend op € 1.200.000.

In de tweede tussenrapportage 2019 wordt voorgesteld om (een deel van) de voordelige afwijking van de Algemene uitkering over 2019 in te zetten als voeding van deze bestemmingsreserve.

7. *Hogere integratie-uitkering Sociaal Domein*: bekend is dat we extra middelen krijgen, met name voor de Jeugdzorg. Daarmee wordt ons tekort op de Jeugdzorg kleiner, maar er resteert nog steeds een belangrijk tekort.
8. *Extra middelen Jeugdzorg*: het Rijk heeft in de meicirculaire al aangegeven dat er een constructie wordt voorgesteld om de intentie van het Rijk om de middelen Jeugdzorg structureel te verhogen vorm te geven. Voor 2019 en 2020 zijn deze middelen verwerkt in de algemene middelen en voor 2020 en verder nog niet, maar daar kunnen we volgens het Rijk wel mee rekenen. De provincies hebben de gemeente(n) een brief gestuurd waarin ze aangeven dat wij rekening mogen houden met deze inkomsten. Wij kunnen rekenen op een bijdrage van circa € 1.200.000, jaarlijks vanaf 2022.
9. *Actualisering budgetten Wmo, Jeugdzorg en Participatie*: in de kadernota werd al rekening gehouden met een bepaalde ontwikkeling van de kosten van de Wmo, Jeugdzorg en Participatie, maar medio juli is op basis van de meest recente gegevens een actualisatie gemaakt van de verwachte ontwikkelingen. Dit leidt tot een stijging van de kosten van met name de Wmo (o.a. door het abonnementstarief en de duurdere hulpmiddelen), maar ook van de Jeugdzorg.

Een tegengestelde ontwikkeling vindt plaats bij de Participatie: de uitkering BUIG (om de bijstandsuitkeringen te bekostigen) stijgt sterk terwijl het aantal uitkeringsgerechtigden daalt. Het effect is voor 2022 en 2023 zodanig dat het saldo van deze ontwikkelingen voordelig is.

10. *De kapitaallasten* stijgen behoorlijk. Dat heeft te o.a. te maken met hogere automatiseringsinvesteringen die een relatief korte afschrijvingstermijn hebben. Ook houden we rekening met hogere lasten voor afschrijving en rente vanwege de investering in huisvesting van de gemeente bij Willemsoord vanaf 2023. Daar tegenover staat een daling van de huurkosten.

Bij dit onderdeel heeft een verlaging van de lasten plaatsgevonden omdat investeringen gemeentebreed investeringen gemiddeld later worden gerealiseerd dan gepland, met een structureel lager lastenniveau van € 200.000 jaarlijks.

11. *Correctie grondexploitatie*: in 2023 is de jaarlijkse uitname uit de reserve grondexploitatie, zoals die in de meerjarenbegroting 2019-2022 was opgenomen, teruggedraaid. De reserve is eind 2022 leeg, zoals voorzien.
12. *Terugdraaien onttrekking reserve Sociaal Domein*: tot nu toe worden jaarlijks structurele lasten van het SD bekostigd uit de reserve SD. En voordelen aan deze reserve toegevoegd (middelen die niet zijn besteed). Het gaat om een jaarlijkse onttrekking van tussen de € 1.500.000 en € 2.000.000. Daarmee wordt deze reserve binnen afzienbare termijn alleen ten behoeve voor de zogeheten zachte landing ingezet en is er een groot risico dat de lasten doorgaan na het verdwijnen van deze reserve. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat een reserve, die een incidenteel karakter heeft, structureel wordt ingezet voor de bekostiging van lasten.

Daarnaast is de doelstelling van deze reserve ook om innovatie bij de Wmo, Jeugdzorg en Participatie te kunnen bekostigen. Door het terugdraaien van deze structurele uitnames, blijven er middelen beschikbaar die kunnen worden ingezet om beleid gericht op innovatie te realiseren. Daarnaast kunnen nog incidentele tegenvallers op deze activiteiten worden opgevangen.

Overigens worden de middelen voor de 3D's nog slechts in beperkte mate als decentralisatie-uitkering verstrekt en steeds meer als onderdeel van het algemene deel van de Algemene uitkering. In het beleidskader Weerstandsvermogen en risicomanagement is daarom al aangegeven dat deze reserve het karakter heeft van een algemene reserve. Vanwege het algemene karakter van deze reserve, wordt deze nu opgenomen nemen onder de Algemene reserve. Overigens wel blijvend zichtbaar als specifiek onderdeel van deze reserve.

13. *Ontwikkeling gemeentelijke heffingen*: de voorziene stijging van het aantal woningen leidt tot een hogere opbrengst van de OZB . Dit staat los van de stijging van de OZB door toepassing van een inflatiecorrectie. Ook is er sprake van een voorziene stijging van de opbrengsten leges omgevingsvergunningen waardoor deze kostendekkend blijven.
14. *Hogere dividenden*: jaarlijks wordt een meevaller gerealiseerd bij de opbrengst van de dividenden. Met name door de dividenden van de BNG en Alliander.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen ontwikkelt zich als gevolg van deze begroting als volgt:

Weerstandsvermogen	2020	2021	2022	2022
Weerstandscapaciteit (a)	31.985.979	30.221.337	26.793.337	26.642.337
Risico's (b)	19.410.540	19.410.540	19.410.540	19.410.540
Weerstandsvermogen (a/b)	1,6	1,6	1,4	1,4

De raad heeft bepaald dat het weerstandsvermogen niet onder de 1,0 mag komen. In de komende vier jaar blijft het weerstandsvermogen boven deze norm.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven programma Zorgzame gemeente

In de begroting is rekening gehouden met het verwerken van de ontwikkelingen bij het programma 'Zorgzame gemeente' die op dit moment worden voorzien. Dat betekent dat rekening is gehouden met de stijging van de kosten voor de Jeugdzorg en Wmo en de hogere bijdrage voor Participatie (wet BUIG) en een lager aantal uitkeringsgerechtigden (zie ook in de toelichting hiervoor onder punt 12). En dat de reserve Sociaal Domein is ondergebracht bij de Algemene reserve.

Er wordt integraal beleid ontwikkeld voor de verschillende terreinen binnen het programma 'Zorgzame gemeente', om de transitie de komende jaren daadwerkelijk vorm te geven en om inkomsten en uitgaven structureel in balans te brengen.

Conclusie

Er is een meerjarig structureel sluitende begroting gerealiseerd, waarin de ambities en wensen uit de kadernota zijn verwerkt. De voordelige saldi die over 2022 en 2023 worden begroot, zijn nodig om het weerstandsvermogen blijvend op peil te houden en ruimte te houden voor toekomstige ontwikkelingen. Gezien de onzekerheden over de ontwikkeling van voor de gemeente belangrijke cijfers over de economie, de Algemene uitkering, het aantal uitkeringsgerechtigden en de kosten van de Wmo en Jeugdzorg is het van belang de ontwikkeling van de resultaten goed te blijven volgen en terughoudend te zijn met het invullen van nieuwe wensen.

Communicatie

De begroting 2020 is voor een ieder beschikbaar via de website van de gemeente Den Helder.

Realisatie

De vastgestelde begroting vormt de basis om de plannen in 2020 daadwerkelijk uit te voeren.

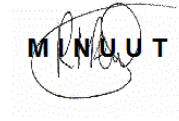
Den Helder, 10 september 2019.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

A handwritten signature in black ink is written over a rectangular stamp that contains the word "MINUUT" in bold, uppercase letters.

secretaris
Robert Reus

A handwritten signature in black ink is written over a rectangular stamp that contains the word "MINUUT" in bold, uppercase letters.